

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

A. ΕΝΤΟΠΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΞΟΝΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Κάθε θέμα ζητά να αναπτυχθεί ο **κεντρικός άξονας** σε σχέση με κάποιες από τις **παραμέτρους** του (σπάνια με όλες). Αυτό σημαίνει ότι, στη διατύπωση κάθε θέματος έκθεσης, διακρίνονται δύο βασικές κατηγορίες υλικού :

1. τα **ΔΕΔΟΜΕΝΑ** (όπου και εντοπίζουμε τον **κεντρικό άξονα**, συνήθως) και
2. τα **ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ** (όπου διαφαίνονται οι **παραμέτροι** ως προς τις οποίες πρέπει να γίνει η ανάπτυξη)

B. ΕΝΤΟΠΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Αυτά συνήθως είναι :

1. **Διαπίστωση** μιας **πραγματικότητας**, που θέλει σύντομη **τεκμηρίωση**
2. **Αξιολόγηση** μιας **πραγματικότητας**, που θέλει σύντομη **απόδειξη**
3. **Διατύπωση** μιας **υποκειμενικής θέσης**, που θέλει **παρουσίαση** κι **αιτιολόγηση**

ΣΗΜ. Αν δεν ισχύουν τα 1,2,3, βρίσκουμε τη βασική έννοια κι ανάλογα με το θέμα,

- ✓ ή δίνουμε ένα συνοπτικό ορισμό
- ✓ ή παρουσιάζουμε τις μορφές της
- ✓ ή τη συγκρίνουμε με άλλη (αν είναι δύο οι βασικές έννοιες)

Γ. ΕΝΤΟΠΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Αυτά μπορεί να είναι:

1. **ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ** (ιδιότητες, χαρακτηριστικά)
2. **ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ** (αίτια - παράγοντες)
3. **ΚΡΙΤΙΚΗ** (σημασία - συνέπειες)
4. **ΛΥΣΗ** για ισχύ ή άρση του (προϋποθέσεις - μέτρα)

ΣΗΜ. Τα παραπάνω, με πλήρη ανάπτυξη σε όλες τις παραμέτρους που εμφανίζουν, επαρκούν για να αναπτυχθεί οποιοδήποτε θέμα. Επομένως, ακόμη κι όταν σε ένα θέμα δεν υπάρχουν σαφώς διατυπωμένα ζητούμενα, ακολουθώντας την παραπάνω λογική σειρά, είναι φανερό ότι επιτυγχάνεται η ανάλυσή του.

Δ. ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

■ ΓΙΑ ΑΙΤΙΑ - ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ :

- ✓ α) στην **ψυχοσύνθεση** του **ατόμου** (ανάγκες, προτερήματα, ελαττώματα, γενικά) -> ΠΙΝΑΚΑΣ II
- ✓ β) στη **λειτουργία** της **κοινωνίας** (σε επίπεδο φορέων αγωγής και σε επίπεδο οικονομικής, πολιτιστικής, ηθικής, ή πολιτικής λειτουργίας, που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου και τη λειτουργία της κοινωνίας και της διεθνούς κοινότητας) -> ΠΙΝΑΚΑΣ III
- ✓ γ) στα **σημερινά προβλήματα** (αντικειμενική πραγματικότητα, και επιρροές, που ασκεί στο άτομο : σε οικονομικό, πνευματικό, ηθικό, πολιτικό πεδίο) -> ΠΙΝΑΚΑΣ V

■ ΓΙΑ ΣΗΜΑΣΙΑ, ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ :

- ✓ α) σε **ατομικό επίπεδο** (υλικό, πνευματικό, ψυχικό, ηθικό) -> ΠΙΝΑΚΑΣ II
- ✓ β) σε **κοινωνικό επίπεδο** (οικονομικό, πνευματικό, ηθικό, πολιτικό) -> ΠΙΝΑΚΑΣ III

■ ΓΙΑ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ :

- ✓ α) από πλευράς **ατόμου** : καλλιέργεια (πνευματική, ψυχική, ηθική)
- ✓ β) από πλευράς **προσωπικότητας** : ευαισθητοποίηση, συνείδηση ευθύνης
- ✓ γ) από πλευράς **κοινωνίας** : σωστή λειτουργία (ανθρωπιστική, δημοκρατική)
- ✓ δ) από πλευράς **διεθνούς κοινότητας** : συνεργασία, ειρήνη

} ΠΙΝΑΚΕΣ
II, III & V

■ ΓΙΑ ΜΕΤΡΑ :

- ✓ από πλευράς **ατόμων** : κριτική στάση, ενεργοποίηση, συλλογική δράση, πίεση, όχι εφησυχασμός
- ✓ από πλευράς **προσωπικότητας** : δραστηριοποίηση, παροχή προτύπων, αφύπνιση μαζών
- ✓ από πλευράς **πολιτείας** : παροχή ολοκληρωμένης παιδείας, οικονομική ενίσχυση, νομοθετικές ρυθμίσεις, έλεγχος και κυρώσεις
- ✓ από πλευράς **διεθνούς κοινότητας** : ουσιαστική λειτουργία διεθνών οργανισμών και δικαστηρίων

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Ξεκινούμε την ανάλυση :

A. ΜΕ ΠΡΟΛΟΓΟ

1. Κατατοπιστικό για τα δεδομένα του θέματος.
2. Κατευθυνόμενο στη λύση, που πρόκειται να δώσουμε.

Προχωρούμε :

B. ΜΕ ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Όπου προσέχουμε να υπάρχουν :

1. ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- * όσες το άθροισμα των ζητουμένων
- * αν κάποιες δεν ζητούνται, και αν το κρίνουμε αναγκαίο, για την ομαλή ανάπτυξη του γραπτού, τις αναφέρουμε συνοπτικά σε μία, το πολύ, παράγραφο που διευκολύνει τη μετάβαση από ενότητα σε ενότητα.

2. ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ

- * με σαφώς διατυπωμένη τη θεματική πρόταση,
- * που απαντούν στο ΓΙΑΤΙ, ΠΩΣ, ΠΟΤΕ,
- * όσες απαιτούνται, με βάση την έκταση του γραπτού δια του αριθμού των ζητουμένων,
- * όχι λιλιπούτειες, όχι τεράστιες,
- * σαφώς διαχωρισμένες.

3. ΣΥΝΔΕΣΗ

- * με μεταβατικές λέξεις ή φράσεις,
- * ξεκινώντας από τη διατύπωση της τελευταίας πρότασης της προηγούμενης παραγράφου,
- * με μεταβατικές, διευκρινιστικές παραγράφους, μεταξύ ενοτήτων (σπάνια για λόγους οικονομίας).

4. ΠΕΡΙΟΔΟΙ

- * όχι τεράστιες,
- * σωστά συνταγμένες,
- * με χρήση σημείων στίξης.

5. ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ

- * με λέξεις που κατανοούμε το περιεχόμενό τους,
- * ούτε υπερβολικά λόγιες, ούτε του συρμού,
- * με έννοιες, που διασαφηνίζουμε, αν είναι απαραίτητο.

Ολοκληρώνουμε

Γ. ΜΕ ΕΠΙΛΟΓΟ

1. περιεκτικό, σοβαρό,
2. συγκρατημένα αισιόδοξο,
3. όχι ηθικοπλαστικό.